

VALTIOEUUVOSTON KANSLIA

Lainsäädännön arviointineuvoston vuosikatsaus 2018

LAINSÄÄDÄNNÖN
ARVIOINTINEUVOSTO

Valtioneuvoston kanslian julkaisu | **2019:10**

Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2019:10

Lainsäädännön arviointineuvoston vuosikatsaus 2018

Valtioneuvoston kanslia

ISBN: 978-952-287-706-2

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		20.3.2019
Julkaisun nimi	Lainsäädännön arviointineuvoston vuosikatsaus 2018		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtioneuvoston kanslian julkaisu 2019:10		
ISBN painettu	978-952-287-707-9	ISSN painettu	2490-0796
ISBN PDF	978-952-287-706-2	ISSN PDF	2490-1164
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-706-2		
Sivumäärä	42	Kieli	suomi
Asiasanat	lainsäädännön arviointineuvosto, vaikutusten arvioinnit, hallituksen esitykset		
Tiivistelmä	<p>Lainsäädännön arviointineuvoston vuosikatsaus 2018 esittelee arviointineuvoston toimintaa vuonna 2018 sekä kertomusvuoden jälkeisiä tapahtumia tammi-maaliskuussa 2019. Arviointineuvoston näkemyksen mukaan sen käsittelemien hallituksen esitysten vaikutusarviointien taso on jossain määrin parantunut. Esitysluonnosten välillä on kuitenkin verrattain suurta vaihtelua sen suhteen, ovatko puutteet vaikutusarvioinneissa lieviä vai merkittävämpiä. Arviointineuvosto kiinnittää edellisvuoden tapaan huomiota siihen, että ministeriöiden lainvalmistelun osaamista ja resursointia olisi syytä vahvistaa.</p>		
Kustantaja	Valtioneuvoston kanslia		
Painopaikka ja vuosi	Grano Oy, 2019		
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Statsrådets kansli	20.3.2019	
Författare			
Publikationens titel	Rådet för bedömning av lagstiftningen – årsöversikt 2018		
Publikationsseriens namn och nummer	Statsrådets kanslis publikationer 2019:10		
ISBN tryckt	978-952-287-707-9	ISSN tryckt	2490-0796
ISBN PDF	978-952-287-706-2	ISSN PDF	2490-1164
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-706-2		
Sidantal	42	Språk	finska
Nyckelord	rådet för bedömning av lagstiftningen, konsekvensbedömning, regeringens propositioner		
Referat	<p>I årsöversikten av rådet för bedömning av lagstiftningen presenteras rådets arbete under verksamhetsåret 2018 och i januari–mars 2019. Enligt rådet för bedömning av lagstiftningen har kvaliteten på konsekvensbedömningarna i de regeringspropositioner som rådet behandlat förbättrats något. Det finns dock förhållandevis stora skillnader i hur lindriga eller betydande de brister som påträffats i propositionsutkasterna är. Rådet för bedömning av lagstiftningen påpekar på samma sätt som i fjol att ministeriernas lagberedningskompetens och resurser för lagberedning bör stärkas.</p>		
Förläggare	Statsrådets kansli		
Tryckort och år	Grano Ab, 2019		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Esipuhe	7
1 Lainsäädännön arviointineuvostosta	9
1.1 Lainsäädännön arviointineuvoston perustaminen ja kokoonpano	9
1.2 Lausuntojen antaminen hallituksen esitysluonnoksista	11
2 Toiminta vuonna 2018	12
2.1 Lausunnot	12
2.2 Viestintä ja vuorovaikutus kotimaassa	20
2.3 Kansainvälinen toiminta	21
3 Toiminnan tuloksellisuus, vaikuttavuus ja riskitekijät	23
3.1. Työpanos ja kustannukset	23
3.2 Arviointineuvoston oma arvio	24
3.3 Neuvoston toiminnan arviointi ja suosituksia	26
4 Havaintoja valmistelun kehittämiseksi	28
5 Kertomusvuoden jälkeiset tapahtumat (2019)	31
Liite 1 Puheenjohtaja Leila Kostiaisen tapaamiset ja toiminnan esittelyt	33
Liite 2 Lainsäädännön arviointineuvoston sihteeristön osallistuminen hallinnolle suunnattuihin toiminnan esittelyihin, keskusteluihin ja tapaamisiin (osa yhdessä neuvoston puheenjohtajiston kanssa)	35
Liite 3 Arviointineuvoston sihteeristön tapaamiset ja keskustelut sidosryhmien (osa yhdessä arviointineuvoston kanssa) kanssa	36
Liite 4 Arviointineuvoston ja sihteeristön RegWatchEuropen toimintaan liittyvät kansainväliset tapaamiset ja kokoukset	37

ESIPUHE

Lainsäädännön arviointineuvoston ensimmäinen toimikausi on jo melko selvästi osoittanut suomalaisen arviointineuvostojärjestelmän vahvuudet ja heikkoudet.

Arviointineuvoston tehtävänä on omalta osaltaan, lähinnä vaikutusarvioiteja arvioimalla, auttaa parantamaan lainvalmistelun laatua. Menetelmäksi on valittu työskentely erittäin ohuella resursoinnilla, lausuntojen antaminen valmistelun loppuvaiheessa noin 10 prosentista hallituksen esitysluonnoksista ja lausuntojen julkisuus. Järjestelmän luonne ja heikko resursointi eivät siis mahdollista lainvalmistelijoiden usein esittämää toivetta lainsäädäntöhankkeen aikaisen vaiheen neuvonnasta tai tuesta lainvalmistelijoille. Tavoitteena siten on, että lainvalmistelijat oppivat lainsäädännön arviointineuvoston lausunnoista eli muiden onnistumisista ja virheistä, omistaan vain silloin, kun arviointineuvoston lausunto osuu kohdalle.

Suomalaisen arviointineuvostojärjestelmän kaksi merkittävintä vahvuutta ovat arviointineuvoston itsenäinen ja riippumaton asema ja kokonaisvaltainen vaikutusarviointien tarkastelu.

Euroopan 51 valtiosta vain pienellä vähemmistöllä ja lisäksi EU:lla on olemassa itsenäinen ja riippumaton arviointineuvosto. Itsenäisyys ja riippumattomuus tarkoittavat erityisesti itsenäisyyttä suhteessa poliittisiin toimijoihin ja hallintoon. Se takaa arviointineuvostolle mahdollisuuden paineettomaan harkintaan ja vapaaseen näkemysten esittämiseen. Toisaalta se myös vahvistaa luottamusta lainsäädännön arviointineuvoston työhön. Ensimmäinen toimikausi on osoittanut, että arviointineuvoston itsenäisyyttä pidetään arvossa.

Toisin kuin Suomessa, enemmistö eurooppalaisista lainsäädännön arviointineuvostoista arvioi vain joko yritysvaikutusten tai vain taloudellisten vaikutusten arvioiteja. Kun meillä arvioinnin kohteena ovat lisäksi vaikutukset viranomaisiin, ympäristövaikutukset ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset, on arviointineuvoston lainvalmisteluun kohdistuva ote yhteiskunnallisesti tasapainoista. Omalta osaltaan myös tämä lisää yhteiskunnan eri ryhmien luottamusta lainsäädännön arviointineuvoston työhön.

Hyvät vaikutusarvioinnit on maailmanlaajuisesti tunnustettu hyvän lainsäädännön tärkeäksi tekijäksi. Lainsäädäntöhanke on yleensä suuri kokonaisuus ja pitkä prosessi, jossa on paljon liikkuvia osia. Lainvalmistelun laatuun voi siksi vaikuttaa monessa kohdin ja useiden prosessin osien kautta. Hallituksen ja ministeriöiden johdon rooli ovat tässä olennaisia. Hallituksen realistiset tavoitteet hallituskaudelle, ammattimaisen työskentelyn mahdollistavat lainsäädäntösuunnitelmat ja riittävän ajan varaaminen virkamiesvalmistelulle ovat hyvän lainvalmistelun perustekijöitä.

Arviointineuvosto on joutunut kiinnittämään huomiota myös poliittisen valmistelun ja virkavalmistelun eron sekoittumiseen. Hyvän lainvalmistelun käytäntöön kuuluu, että hallitus päättää tavoitteista ja virkavalmistelussa esitetään vaihtoehtoiset ratkaisukeinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Jos poliittiset toimijat ottavat itselleen virkavalmisteluun kuuluvia asioita, he sitovat virkavalmistelua siten, että edellytykset vaihtoehtoisten ratkaisukeinon ja niiden vaikutusten monipuoliseen arviointiin heikkenevät.

Hallinnosta ja sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella näyttää siltä, että lainsäädännön arviointineuvosto on ensimmäisen toimikautensa aikana onnistunut vakiinnuttamaan asemansa valtioneuvoston lainsäädäntöjärjestelmässä. Odotukset toiminnalle ovat kuitenkin olleet suuret eikä niihin nykyisillä voimavaroilla ole täysin pystytty vastaamaan. Lainsäädännön arviointineuvoston työnkuvan laajentaminen ja vahvistaminen nykyisestä edellyttääkin voimavaroihin liittyviä päätöksiä.

Lainsäädännön arviointineuvoston perustamista edelsi usean vuoden keskustelut, selvitykset ja valmistelut. Pääministeri Sipilän hallitus vihdoinkin päätti asetuksesta ja nimitti arviointineuvoston. Päätös oli lainvalmistelun laadun kannalta tarpeellinen, vaikka se merkitsikin sitä, että hallitus on näin saanut yhden toimintaansa kriittisesti arvioivan tahon lisää. Valtioneuvoston kanslia on mahdollistanut neuvoston työn ja tukenut käytännön toiminnan järjestämistä. Lausuntojen aikaansaaminen, neuvoston työn julkistaminen ja kansainvälisen yhteistyön hoitaminen on edellyttänyt kanslian henkilöstöltä paljon uutta työtä, joka ei näy julkisuuteen.

Arviointineuvoston sihteeristö ansaitsee erityiskiitokset joustavasta ja ammattimaisesta työstä ja venymisestä painetilanteissa. Lainsäädännön arviointineuvoston lausunnot pohjautuvat pitkälti esittelyyn, joten arviointineuvokset ovat kriittinen osa neuvoston työtä.

Helsingissä 11.3.2019

Leila Kostiainen
puheenjohtaja

1 Lainsäädännön arviointineuvostosta

1.1 Lainsäädännön arviointineuvoston perustaminen ja kokoonpano

Lainsäädännön arviointineuvostosta annettu valtioneuvoston asetus (1735/2015) tuli voimaan helmikuun alussa 2016. Arviointineuvoston tehtävä on toteuttaa riippumatonta ja itsenäistä lainsäädännön vaikutusarviointien arviointia. Hallinnollisesti neuvosto toimii valtioneuvoston kanslian yhteydessä ja sen kaksi sihteerä ja pysyvä asiantuntija ovat valtioneuvoston kanslian virkamiehiä.

Arviointineuvostoa koskevan asetuksen mukaan lainsäädännön arviointineuvoston tehtäviä ovat:

- Antaa lausuntoja vaikutusarvioinneista, jotka ovat luonnoksissa hallituksen esityksiksi
- Antaa lausuntoja myös muiden säädösluonnosten vaikutusarvioinneista
- Tehdä aloitteita lainvalmistelun laadun, erityisesti vaikutusarviointien laadun ja arviointitoiminnan, parantamiseksi
- Arvioida, ovatko lainsäädännön vaikutukset toteutuneet arvioidusti
- Seurata vaikutusarviointien laadun kehitystä ja arvioida toimintansa vaikuttavuutta
- Antaa vuosittain katsaus toiminnastaan valtioneuvoston kanslialle

Arviointineuvostossa on puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa sekä enintään kuusi muuta jäsentä. Valtioneuvosto¹ määrää neuvoston puheenjohtajan ja muut jäsenet

---

¹ Valtioneuvoston asetuksen asiaa koskevassa perustelumuiustiossa (21.12.2015) on käyty tarkemmin läpi neuvoston tehtäviä, kokoonpanoa ja nimittämistä.

Lainsäädännön
arviointineuvosto
ja sen sihteeristö.
Valokuvasta puut-
tavat neuvoston
jäsen Bo Harald ja
neuvoston pysyvä
asiantuntija Arno
Liukko.
Kuva: Laura Kotila

kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Neuvostossa on oltava asiantuntemusta lainvalmistelusta ja riittävä asiantuntemus eri vaikutusalueiden tarkasteluun. Neuvosto valitsee jäsenistään itselleen kaksi varapuheenjohtajaa. Valtioneuvoston kanslia nimittää neuvoston sihteerit ja mahdolliset pysyvät asiantuntijat. Neuvostolla on kaksi kokopäivätoimista sihteerä, ja heidät on sijoitettu valtioneuvoston kanslian istuntoyksikköön.

Valtioneuvoston yleisistunto nimitti lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtajan ja jäsenet ensimmäiselle toimikaudelle 15.4.2016–14.4.2019, ja neuvosto aloitti toimintansa huhtikuussa 2016. Neuvoston ensimmäisenä puheenjohtajana toimi 31.12.2016 saakka oikeustieteen tohtori, dosentti Kalle Määttä. Joulukuussa 2016 yleisistunto muutti neuvoston kokoonpanoa; vuoden 2017 alusta lukien puheenjohtajana on toiminut oikeustieteen kandidaatti Leila Kostainen. Varapuheenjohtajina toimivat varatoimitusjohtaja Leena Linnainmaa ja professori Jyrki Tala. Muut jäsenet ovat Kalle Määttä, vanhempi neuvonantaja Bo Harald, professori Ari Hyytinen, professori Eva Liljebloom, professori Tuula Linna ja oikeustieteen kandidaatti Rauno Vanhanen. Valtioneuvoston kanslian neuvostoon nimitämä pysyvä asiantuntija on hallitusneuvos Arno Liukko. Neuvoston sihtereinä ovat toimineet arviointineuvos Meri Virolainen koko neuvoston toimikauden ajan ja arviointineuvos Antti Moisio toukokuun 2018 loppuun asti ja arviointineuvos Kati Rantala 2018 toukokuun lopusta alkaen. Asiantuntija Tuomas Lihri toimi arviointineuvoston sihteeristössä syyskuusta 2017 kesäkuun 2018 loppuun asti.

1.2 Lausuntojen antaminen hallituksen esitysluonnoksista

Arviointineuvoston keskeisin tehtävä on antaa lausuntoja hallituksen esitysluonnoksista. Arviointineuvosto arvioi kokonaisvaltaisesti mahdollisimman valmiita hallituksen esityksiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lausuntokierroksen huomiot on sisällytetty esitysluonnokseen ja esitysluonnos on sisällöltään mahdollisimman lopullisessa muodossaan. Neuvosto valitsee itsenäisesti arvioitavat esitysluonnokset. Valinnassa hyödynnetään muun muassa hallituksen lainsäädäntösuunnitelmia ja kansliapäällikkökokouksen esittämiä lainsäädäntöhankkeita. Valinnassa painotetaan taloudellista ja yhteiskunnallista merkittävyyttä. Tavoitteena on myös ministeriökattavuus, satunnaisuus ja se, että lausuntoja annettaisiin erilaajuisista esitysluonnoksista.

Arviointineuvoston arviointityö ajoittuu lainvalmisteluprosessin loppuvaiheeseen. Arviointineuvosto ei osallistu esitysluonnoksen valmistelutyöhön. Arviointineuvoston tehtävänä ei myöskään ole ottaa kantaa esitysluonnosten perustuslainmukaisuuteen.

Arviointineuvoston lausunnot ovat julkisia, ja ne julkaistaan valtioneuvoston kanslian verkkosivuilla (<http://vnk.fi/arviointineuvosto>). Lausuntojen julkaisun yhteydessä on julkaistu uutinen tai tiedote lausunnosta. Lisäksi julkaistuista lausunnoista on informoitu Twitterissä. Verkkosivuilla on lisäksi listaus jo arvioitavaksi valituista hallituksen esitysluonnoksista. Arviointineuvoston lausuntoja on käsitelty säännöllisesti mediassa, ja ne ovat löytäneet paikkansa vaikutusarviointia koskevassa keskustelussa.

2 Toiminta vuonna 2018

2.1 Lausunnot

Kun lainsäädännön arviointineuvosto ottaa hallituksen esityksen käsiteltäväkseen, siitä ilmoitetaan viipymättä asianomaiselle ministeriölle, jota pyydetään toimittamaan mahdollisimman valmis esitysluonnos neuvostolle. Arvioitavaksi annettava esitysluonnos sekä siihen saadut lausunnot ja lausuntoyhteenvedo toimitetaan valtioneuvoston kanslian kirjaamoon (kirjaamo@vnk.fi) sekä neuvoston sihteeristölle. Neuvoston työlle on varattava noin neljän viikon käsittelyaika alkaa, kun esitysluonnos on saapunut kirjaamoon. Lausunto julkistetaan, kun se on hyväksytty ja allekirjoitettu.

Vuoden 2018 aikana lainsäädännön arviointineuvosto otti käsiteltäväksi yhteensä 27 hallituksen esitystä ja antoi lausunnon yhteensä 24 hallituksen esityksestä.² Lainsäädännön arviointineuvosto antoi eduskunnan valiokunnille kolme lausuntoa, jotka koskivat etenkin hallituksen esitystä laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.³ Lisäksi arviointineuvosto antoi lausunnon Yksi yhdestä -hankkeesta liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä. Arviointineuvosto antoi siten yhteensä 28 erilaista lausuntoa.

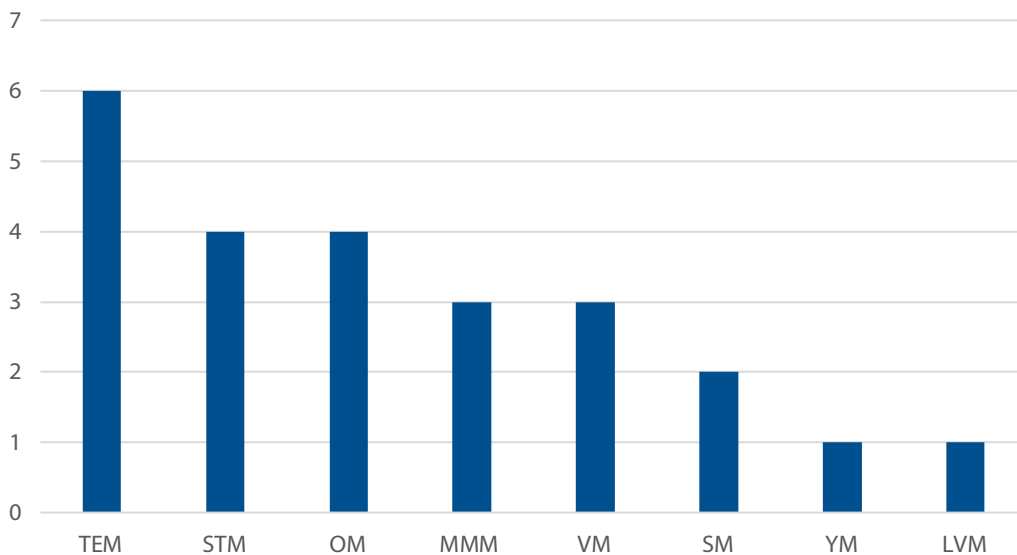
---

2 Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen arviointineuvosto ei antanut lausuntoa neljästä hallituksen esitysluonnoksesta. Lausuntoa ei annettu alkoholin etämyyntiä ja tulotietojärjestelmän edistämistä koskevista hallituksen esityksistä, koska nämä hallituksen esitykset poistettiin ko. istuntokaudelta. Lausuntoa laiva-apteekkilain muuttamisesta ei myöskään annettu, koska hallituksen esityksen käsittely keskeytyi. Vuonna 2016 arviointineuvosto valitsi käsiteltäväksi sote-monikanavarahoitusta koskevan esitysluonnoksen. Arviointineuvoston oli tarkoitus antaa lausunto esitysluonnoksesta, mutta ministeriön antama asian käsittelyaikataulu marraskuussa 2018 oli niin kireä, että lausunnon antamisesta päätettiin luopua. Arviointineuvoston lausunto olisi pitänyt antaa lausuntokierroksella olevasta luonnosversiosta kahden viikon aikana, jonka jälkeen esitysluonnos oli tarkoitus viedä noin viikon kuluttua eduskuntaan. Arviointineuvosto katsoi, ettei se lausu mandaattinsa mukaisesti lausuntokierroksen versiosta, etenkin kun lausunnon havaintojen huomioiminen näytti epätodennäköiseltä tiukan käsittelyaikataulun vuoksi.

3 Osa eduskunnan valiokunnille annettavista lausunnoissa oli arviointineuvoston sihteeristön tekemiä ja allekirjoittamia.

Vuonna 2018 arviointineuvoston arviointi kohdistui kahdeksan eri ministeriön valmistelemiin esitysluonnoksiin (Kuvio 1). Eniten lausuntoja annettiin työ- ja elinkeinoministeriön esitysluonnoksista, 6 kappaletta. Seuraaviksi eniten lausuntoja annettiin oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön esitysluonnoksista, kummastakin 4 kappaletta. Arviointineuvoston käsittelemät hallituksen esitykset kattoivat vajaat 8 % kaikista annetuista hallituksen esityksistä. Arviointineuvoston arvioimat esitykset sisälsivät yhteensä reilut 3000 sivua (ml. yksi yhdestä -hanke). Perustelusivujen⁴ määränä mitattuna arviointineuvosto arvioi reilut 16 % kaikista edellisvuoden hallituksen esitysten perusteluista. Näin ollen arviointineuvoston lausunnot painottuivat keskimääräistä suurempiin esitysluonnoksiin.

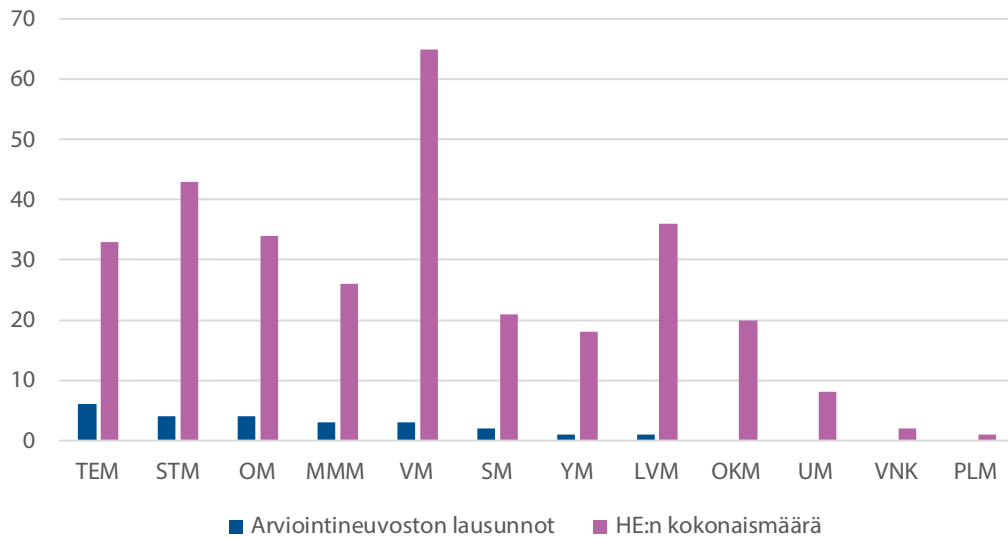
Kuvio 1 Arviointineuvoston vuonna 2018 antamat lausunnot ministeriöittäin.

Kuviosta 2 käy ilmi, että vuonna 2018 eniten hallituksen esityksiä antoi valtiovarainministeriö. Arviointineuvosto antoi suhteessa eniten lausuntoja työ- ja elinkeinoministeriön valmistelemista esityksistä ministeriön antamien esitysten kokonaismäärään suhteutettuna. Seuraavaksi eniten lausuntoja annettiin oikeusministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön antamista esityksistä, kun lausunnot suhteutetaan annettujen esitysten määrään.

⁴ Perustelusivuilla tarkoitetaan hallituksen esityksen yleisperusteluja ja yksityiskohtaisia perusteluja.

Kuvio 2. Vuonna 2018 annetut hallituksen esitykset ja lausuntojen osuus annettujen hallitusten esitysten kokonaismäärästä

Arviointineuvosto aloittaa yleensä asiakokonaisuuteen tutustumisen jo ennen kuin arvioitavaksi annettava hallituksen esitysluonnos saadaan ministeriöstä. Saatuaan ministeriöltä viimeistellyn esitysluonnoksen arvioitavaksi oli lausunnon mediaanikäsitteilyaika neuvostossa 13 työpäivää, joka sisältää myös kesälomakauden (Taulukko 1). Käytännössä ministeriöt saivat lausunnon päivää aikaisemmin eli 12 työpäivässä, koska ministeriö saa lausunnon tiedoksi vuorokautta ennen julkaisua.

Lainsäädännön arviointineuvosto otti käyttöönsä keväällä 2018 ns. standardilausumat, jotka kuvaavat arviointineuvoston käsitystä esitysluonnoksen tasosta. Standardilausumissa viitataan säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeeseen (oikeusministeriö 2007).⁵ Jokaiseen lausuntoon liitetään yksi seuraavista lausumista:

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain pieniä lisäsehdotuksia esitysluonnokseen.
2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

⁵ Ohjeet on hyväksytty vuonna 2007 valtioneuvoston periaatepäätöksensä.

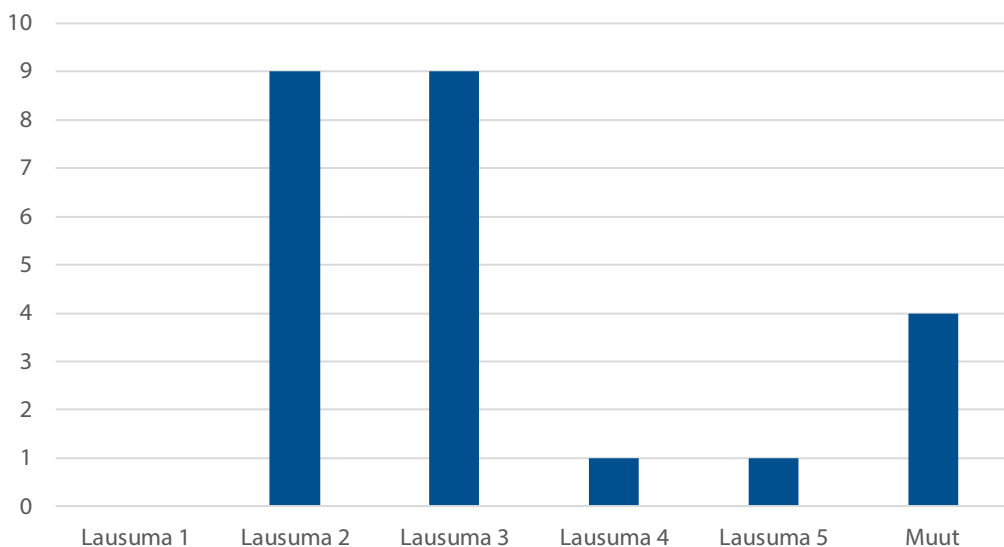
Taulukko 1. Tietoja vuoden 2018 aikana annetuista lausunnoista

HE-luonnos	Valmisteleva ministeriö	Muokattu HE-luonnos saatu ministeriöstä	Lausunto julkistettu	Työpäiviä launnon valmisteluun	HE-luonnoksen pykälien lkm	HE-luonnoksen sivumäärä	Standardi-lausuma
Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnat	STM	21.12.2017	10.1.2018	14	53	66	muu
Kasvupalvelut	TEM	15.1.2018	31.1.2018	12	57	151	muu
EU:n tietosuoja-asetuksen täytäntöönpano	OM	19.1.2018	8.2.2018	14	42	150	5
SOTE-valinnanvapaus 2	STM	22.1.2018	16.2.2018	19	102	334	muu
Liikesalaisuuslaki	TEM	26.2.2018	9.3.2018	9	56	112	3
Pelastuslaki (nuohous)	SM	22.3.2018	13.4.2018	16	12	57	2
Katsastuslaki	LVM	24.4.2018	15.5.2018	15	28	66	2
GM kasvien rajoittaminen	MMM	2.5.2018	16.5.2018	10	14	20	3
Työaikalaki	TEM	21.5.2018	12.6.2018	16	70	187	2
Eläinten hyvinvointi	MMM	19.6.2018	2.7.2018	9	129	302	2
Tuomioistuinvirasto	OM	26.6.2018	4.7.2018	6	38	109	3
SOTE-asiakastiedot	STM	28.6.2018	11.7.2018	9	97	143	3
Sähkömarkkinalaki Datahub	TEM	3.7.2018	27.8.2018	39	24	106	3
Elinkeinovero	VM	7.9.2018	19.9.2018	8	6	154	2
Hallintarekisteröityjen osakkeiden osingot	VM	13.9.2018	26.9.2018	9	12	58	4
Ympäristölliset lupamenettelyt	YM	7.9.2018	27.9.2018	14	41	134	2
Rahankeräyslaki	SM	18.9.2018	2.10.2018	10	40	176	2
Hiilenkäytön kieltö	TEM	19.9.2018	8.10.2018	13	17	53	2
Konkurssilaki	OM	24.9.2018	16.10.2018	16	54	140	3
Irtisanomissuojan alentaminen	TEM	18.10.2018	26.10.2018	6	2	31	muu
Elintarvikelaki	MMM	11.10.2018	29.10.2018	12	94	122	3
Kuluttajaluotot	OM	12.10.2018	1.11.2018	14	9	47	2
Osakesäästötili	VM	22.11.2018	27.11.2018	3	19	50	3
Lääkelaki	STM	6.11.2018	26.11.2018	14	7	44	3
Muut lausunnot							
Yksi yhdestä -hanke			27.4.2018	34		223 (loppuraportit)	

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos on puutteellinen säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen näkökulmasta. Esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
5. Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on merkittäviä puutteita. Esitysluonnoksen pohjalta ei todennäköisesti pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuden korjaamista on vakavasti harkittava, voiko esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Arviointineuvoston käsittelemissä hallituksen esitysluonnoksissa ei ollut vuonna 2018 sellaisia luonnoksia, jotka olisivat täyttäneet säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset ja siten saaneet neuvoston parhaan lausuman. Esitysluonnosten joukossa oli kuitenkin 9 esitysluonnosta, jotka vastasivat pääosin säädösehdotuksen vaikutusten arviointiohjetta, ja ne saivat siten neuvostolta toiseksi parhaan lausuman. Niitä oli valmisteltu seitsemässä eri ministeriössä. Arviointineuvoston käsityksen mukaan esitysluonnosten taso on jossain määrin parantunut.

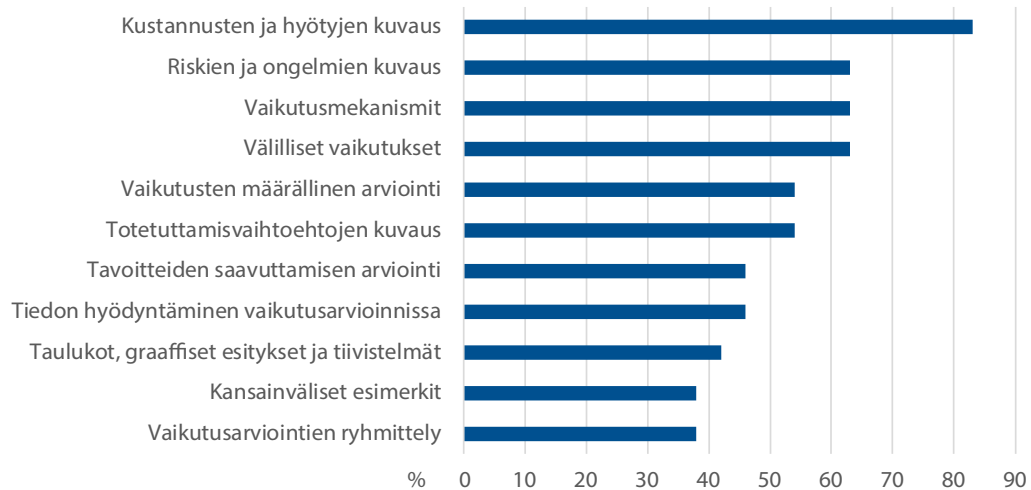
Kuvio 3. Vuonna 2018 annettujen lausumien jakauma⁶

⁶ Lausuma "muut" johtuu siitä, että esitysluonnokset on annettu ennen standardilausumajärjestelmän käyttöönottoa.

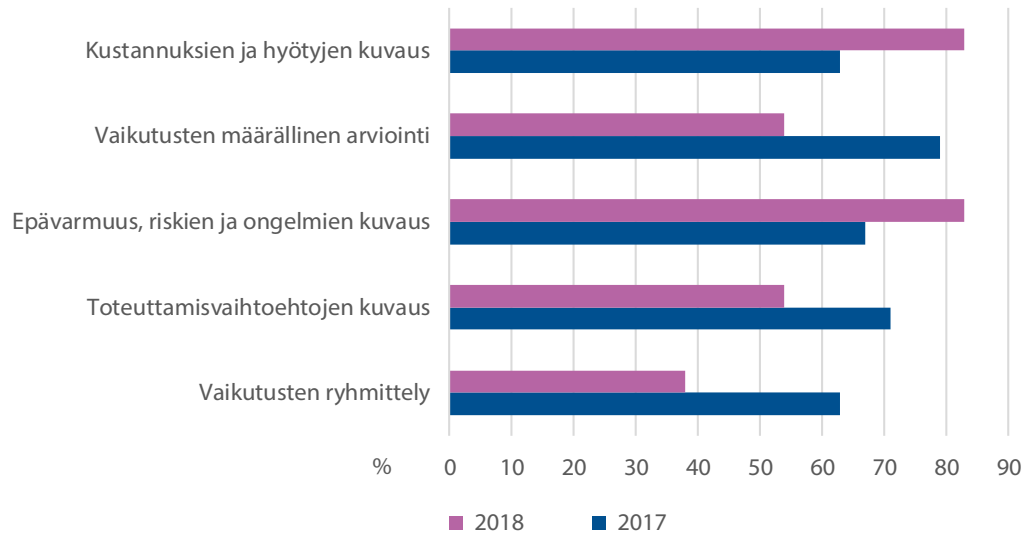
Kuviossa 4 on esitetty yleisimmät lausunnoissa esiin nostetut tarkastelunäkökulmat, joissa olisi kehitettävää. Kustannusten ja hyötyjen kuvaus oli puutteellista yli 80 % käsitellyistä esitysluonnoksista. Tämä tarkoittaa sitä, että esitysluonnoksen perusteella on vaikeaa tai mahdotonta päätellä hyötyjen ja kustannusten kokonaisuutta. Tähän liittyy tyypillisesti määrällisten vaikutusten arvioinnin puutteellinen luonnehdinta. Arviointineuvoston havaintojen mukaan kustannusten ja hyötyjen suuruusluokkia esitetään harvoin vaihteluväleinä, vaikka tämä olisi toivottavaa.

Kuvio 4. Yleisimmät kehittämiskohteet hallituksen esitysluonnosten vaikutusten arvioinnissa tarkastelunäkökulmittain (esiintymisprosentti arviointineuvoston vuonna 2018 antamissa lausunnoissa)

Lausuntojen kehittämiskohteet eivät olleet kovin paljon muuttuneet edellisvuodesta. Määrällisten arvioiden kuvaus oli kuitenkin jonkin verran parantunut. Lähes 80 % esitysluonnoksista oli puutteita määrällisten arvioiden kuvauksessa vuonna 2017, mutta seuraavana vuonna puutteita havaittiin enää hiukan yli puolessa esitysluonnoksista. Kustannusten ja hyötyjen esittäminen oli kuitenkin heikentynyt. Niiden kuvauksessa havaittiin puutteita yli 60 % esitysluonnoksista vuonna 2017, mutta seuraavana vuonna osuus oli kivunnut yli 80 %. Toteuttamisvaihtojen esittäminen oli parantunut edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2017 toteuttamisvaihtojen kuvauksessa havaittiin puutteita yli 70 % esitysluonnoksista, seuraavana vuonna osuus oli pudonnut reiluun puoleen. Vaikutusten ryhmittely vaikutusarvio-ohjeen yleisten suositusten mukaisesti oli myös kohentunut vuoteen 2017 verrattuna, jolloin se oli puutteellista yli 60 % esitysluonnoksista. Vuonna 2018 enää vajaassa 40 % esitysluonnoksista havaittiin puutteita vaikutusten ryhmittelyssä.

Kuvio 5. Muutokset joissakin yleisimmässä vaikutusten arvioinnin kehityskohteissa edelliseen vuoteen verrattuna tarkastelunäkökulmittain.⁷

Hallituksen esitysluonnosten perusteella jää toisinaan epäselvä käsitys siitä, miten vaikutusarvioihin on päädytty ja mitä epävarmuustekijöitä tulisi ottaa huomioon arvioita tulkittaessa. Joissakin esitysluonnoksissa on ollut tosin selvästi aiempaa enemmän viittauksia tutkimuksiin ja selvityksiin sekä vaikutusmekanismien kuvausta, mikä on myönteistä. Toisaalta osasta esitysluonnoksista ei käy riittävästi ilmi, mihin vaikutusarviot perustuvat. Lisäksi lausunnoissa kiinnitetään toistuvasti huomiota siihen, että esitysluonnosten toteuttamisvaihtoehdot on puutteellisesti kuvattu, tai niitä ei esitetä lainkaan. Esitysluonnoksista ei useinkaan käy ilmi, miksi juuri kyseinen sääntelyratkaisu olisi paras keino tavoitteen toteuttamiseksi. Välillisiä vaikutuksia on usein vaikea arvioida, mutta ne voivat olla niin olennaisia, että niitä tulisi arvioida edes karkealla tasolla epävarmuustekijät huomioiden.

Kotitalouksiin (kansalaisiin) ja yrityksiin kohdistuvissa vaikutusarvioissa oli edelleen eniten puutteita lausuntojen perusteella (kuvio 6). Lähes jokaisessa esitysluonnoksessa oli parannettavaa kummankin osalta, vaikka joissakin esityksissä puutteet olivat vähäisempiä. Ylipäänsä taloudellisten vaikutusten eri osa-alueet (kotitaloudet, yritykset, julkinen talous ja kansantalous) olivat usein puutteellisesti kuvattu vaikutusarvioissa. Esitysluonnoksissa oli yleensä tunnistettu yleisellä tasolla vaikutukset viranomaisiin, mutta kuvauksissa oli toisinaan puutteita mm. henkilötyövuosien muutosten arvioinneissa. Arviot vaikutuksista kansalaisten asemaan ja toimintaan yhteiskunnassa havaittiin puutteellisiksi noin puolessa esitysluonnoksista. Kaiken kaikkiaan esitysluonnosten välillä oli verrattain suurta vaihtelua siinä, olivatko puutteet vaikutusarvioinneissa lieviä vai merkittävämpiä.

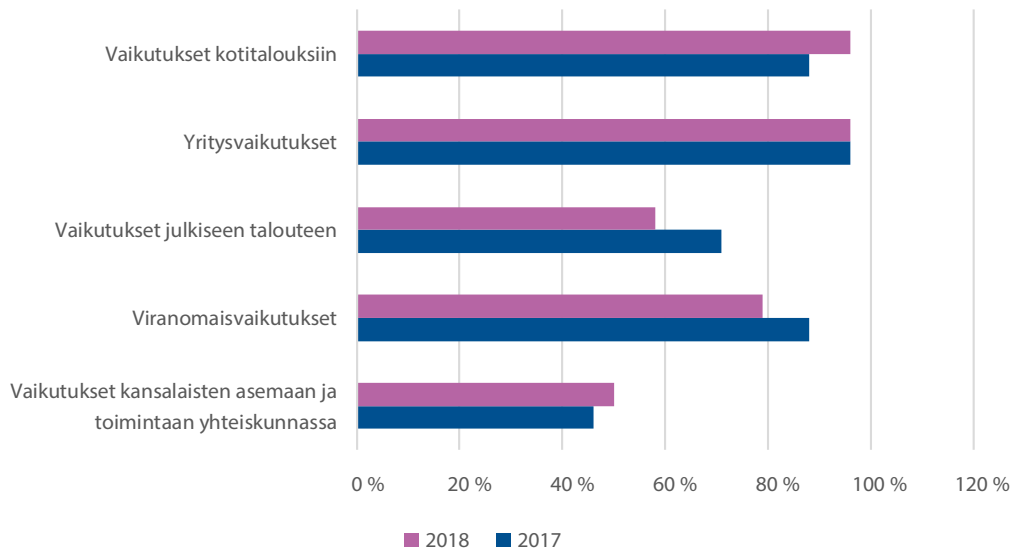
⁷ Muutokset eri vuosien välillä eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska luokkien sisällöt eivät ole täsmälleen samanlaisia eri vuosina. Yhteen kehityskohteeseen (epävarmuus, riskien ja ongelmien kuvaus) on yhdistelty eri luokkia paremman kokonaiskuvan saamiseksi.

Kuvio 6. Yleisimmät kehittämiskohteet esitysluonnosten vaikutusten arvioinnissa vaikutusalueittain.

Edellisvuoteen verrattuna yleisimmissä kehittämiskohteissa vaikutusalueittain ei ollut tapahtunut olennaisia muutoksia. Yritysvaikutusten kuvauksessa havaittiin puutteita myös edellisvuonna lähes jokaisessa esitysluonnoksessa. Kotitalouksien vaikutusarvioissa havaittiin puutteita hiukan useammassa esitysluonnoksessa kuin edellisvuonna.

Kuvio 7. Muutokset joissakin yleisimmissä kehityskohteissa edelliseen vuoteen verrattuna vaikutusten arvioinnissa vaikutusalueittain.

Arviointineuvoston esiin nostamista ongelmakohtista osa olisi kohtalaisen vähäisellä työllä korjattavissa ottamalla huomioon tarkemmin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen sisältö (oikeusministeriö 2007). Toisaalta arviointineuvosto on havainnut myös sellaisia puutteita, joiden korjaaminen on työläämpää. Esimerkiksi vaihtoehtojen toteuttamiskeinojen selvittäminen tai vaikutusten määrällisten arviointien tekeminen voivat olla työläitä ja aikaa vieviä. Ministeriöt hyötyisivät todennäköisesti siitä, että ne hankkisivat taloustieteellistä tai yhteiskuntatieteellistä osaamista vaikutusarviointien tekemiseen. Mikäli osaamista ei ole ministeriön sisällä, tulisi ministeriöiden hankkia tarvittaessa ulkopuolista tukea esimerkiksi tutkimuslaitoksista tai yliopistoista. Tämä edellyttää resursointia ja varhaista asian selvittämistä, jotta löydetään asiantunteva taho, jonka olisi mahdollista tukea vaikutusten arviointia.

2.2 Viestintä ja vuorovaikutus kotimaassa

Arviointineuvoston puheenjohtaja on osallistunut aktiivisesti keskusteluun vaikutusarviointeista ja lainvalmistelusta. Liitteeseen 1 on koottu arviointineuvoston puheenjohtaja Leila Kostiaisen tapaamiset, arviointineuvoston toiminnan esittelyt ja muut vastaavat tapahtumat.⁸

Arviointineuvosto ja sen sihteeristö tapaavat **hallinnon edustajia** säännöllisesti kokouksissa, keskustelutilaisuuksissa ja seminaareissa. Arviointineuvosto on myös järjestänyt suoria tapaamisia ministeriöiden kanssa. Arviointineuvoston sihteeristö on lisäksi tiiviisti yhteydessä hallintoon lausuntoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä. Arviointineuvoston sihteeristö on myös luennoinut useissa lainvalmistelijoille suunnatuissa koulutustilaisuuksissa. Liitteessä 2 on kuvattu tarkemmin tapaamisia, keskusteluja ja toiminnan esittelyjä, joihin arviointineuvoston sihteeristö on osallistunut.

Keskusteluissa ja tapaamisissa hallinnon edustajien kanssa on tyypillisesti tuotu esiin arviointineuvoston havaintoja lainvalmistelusta ja vaikutusarviointeista yleisellä tasolla. Lisäksi on saatu jonkin verran palautetta neuvoston toiminnasta. Toisinaan on käyty läpi lausunnon antamisen teknistä prosessia. Ministeriöt ovat puolestaan kuvanneet hallituksen esityksen valmisteluun liittyviä prosesseja.

---

⁸ Liitteessä 1 ei ole lueteltu puheenjohtajan RegWatchEuropen toimintaan liittyviä kansainvälisiä tapaamisia, ne on kuvattu liitteessä 4.

Arviointineuvoston sihteeristö on osallistunut säännöllisesti säädösten sujuvoittamisryhmän kokouksiin. Arviointineuvoston pysyvä asiantuntija oli lisäksi edustettuna oikeusministeriön työryhmässä, joka valmisteli uudet ohjeet hallituksen esityksen laatimiseksi (HELO-työryhmä).

Arviointineuvosto tapaa hallinnon lisäksi **muita sidosryhmiä** kuten eduskuntaa, asiantuntijoita ja etujärjestöjen edustajia. Keskusteluissa on tyypillisesti esitelty neuvoston toimintaa yleisellä tasolla ja tuotu esiin arviointineuvoston käsityksiä lainvalmistelusta. Keskusteluiden perusteella arviointineuvoston toiminta ja lausunnot kiinnostavat laajasti yhteiskunnan eri alueita.

Liitteessä 3 on kuvattu arviointineuvoston ja sihteeristön sidosryhmätapaamiset vuonna 2018. Lisäksi puheenjohtajalla on ollut tapaamisia sidosryhmien kanssa, joita on kuvattu liitteessä 1.

Arviointineuvoston sihteeristö oli mukana valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) rahoittaman hankkeen ohjausryhmässä, jossa selvitettiin sääntelytaakkaa ja sen mittaamista.

2.3 Kansainvälinen toiminta

Arviointineuvosto liittyi eurooppalaisten sisarelinten muodostamaan RegWatchEurope-verkostoon heti toimintansa alussa kesällä 2016. Arviointineuvosto toimii RegWatchEuropen puheenjohtajana vuonna 2019. Puheenjohtajuuteen valmistautuminen edellytti niin arviointineuvoston puheenjohtajalta kuin neuvoston sihteeristöltä aktiivista osallistumista ja asioihin perehtymistä jo vuonna 2018. RegWatchEuropen työssä korostui vuonna 2018 EU-vaikuttaminen ja yhteistyö OECD:n kanssa. Arviointineuvosto on asettanut puheenjohtajakauden tavoitteeksi: i) kehittää verkoston metodologista yhteistyötä mm. työpajojen avulla ii) jatkaa EU-vaikuttamista mm. Euroopan parlamentin vaaleihin liittyen iii) tehdä linjauksia verkoston laajentumisen suhteen. Lainsäädännön arviointineuvosto valmisteli vuonna 2018 mm. prioriteettipaperin puheenjohtajavuodelle sekä RegWatchEuropen toimintaa ja töiden koordinoitua koskevan aikataulutuksen.

Arviointineuvoston puheenjohtaja ja neuvoston sihteeristö ovat osallistuneet kansainvälisiin RegWatchEuropen toimintaan liittyviin tapaamisiin ja kokouksiin. Liitteeseen 4 on koottu tapaamisia vuodelta 2018.

Yhteistyö muiden eurooppalaisten neuvostojen kanssa on antanut arviointineuvostolle mahdollisuuden vertaisoppimisiin muilta neuvostoilta. Se on myös lisännyt kontakteja kansainvälisiin paremman sääntelyn asiantuntijoihin.

3 Toiminnan tuloksellisuus, vaikuttavuus ja riskitekijät

3.1. Työpanos ja kustannukset

Lainsäädännön arviointineuvosto piti vuonna 2018 yhteensä 15 kokousta (18.1, 25.1, 15.2, 8.3, 22.3, 12.4, 3.5, 24.5, 19.6, 23.8, 13.9, 4.10, 25.10, 15.11 ja 13.12). Neuvoston jäsenten osallistumisaste kokouksissa oli noin 75 %. Lisäksi neuvosto piti kokouksia kirjallisessa menettelyssä, joissa käsiteltiin ja hyväksyttiin lausuntoluonnoksia. Merkittävä osa neuvoston työstä tehdään kokousten ulkopuolella perehtymällä lausuntoluonnoksiin ja hallituksen esityksiin. Neuvoston jäsenten osallistuminen lausuntojen valmisteluun tapahtuukin pääosin kokousten ulkopuolella.

Arviointineuvosta johtuvat menot ovat suurimmaksi osaksi neuvoston sihteeristön palkkamenoja. Lisäksi kuluja aiheutuu neuvoston palkkiomenoista sekä muista toiminnasta aiheutuvista juoksevista kuluista, lähinnä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvistä matkakuluista.

Arviointineuvoston jäsenten vuosipalkkio oli 4 400 euroa, varapuheenjohtajien 5 500 euroa ja puheenjohtajan 8 800 euroa vuonna 2018.

OECD on tehnyt vertailun eurooppalaisten sisarnevostojen (oversight bodies), jotka kuuluvat RegWatchEurope -verkostoon, toiminnasta ja resursseista⁹. Vertailun perusteella muiden maiden neuvostojen resurssit ovat vähintään nelinkertaiset Suomen resursseihin verrattuna.¹⁰

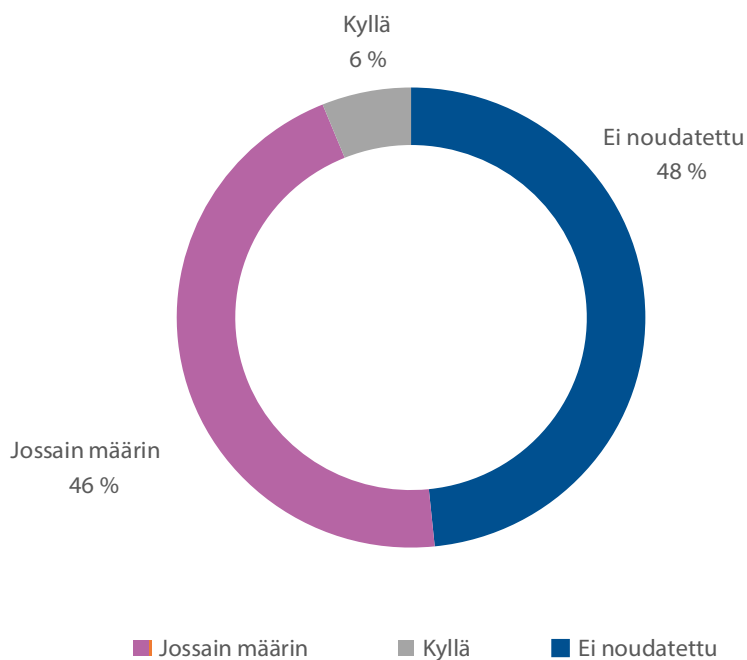
9 OECD (2018), "Case Studies of RegWatchEurope regulatory oversight bodies and of the European Union Regulatory Scrutiny Board", OECD, Paris.

10 Resurssien vertailuja vaikeuttaa kuitenkin se, että neuvostojen kuluissa on otettu vaihtelevasti huomioon esimerkiksi tilojen vuokrakustannukset.

3.2 Arviointineuvoston oma arvio

Arviointineuvostolla ei ole resursseja seurata ajantasaisesti neuvoston suositusten huomioimista lopullisissa hallituksen esityksissä eduskunnalle, mutta karkeaan arvioon perustuvan vuosittaisen seurannan mukaan hieman yli puolet neuvoston lausunnoissa esitetyistä puutteista olisi korjattu kokonaan tai osittain esitysten jatkovalmistelussa vuonna 2018 (kuvio 6). Osuus oli jokseenkin sama kuin edellisvuonna, mutta hiukan pienempi osa suosituksista oli huomioitu kokonaisuudessaan edellisvuoteen verrattuna. Lausuntojen suosituksista 6 % oli huomioitu kokonaan vuonna 2018, kun edellisvuonna osuus oli 15 %.

Kuvio 8 Arviointineuvoston vuonna 2018 esittämien suositusten huomioiminen hallituksen esityksissä eduskunnalle

Arviointineuvoston mandaatin mukaan hallituksen esitykset tulee toimittaa neuvostolle mahdollisimman valmiina, minkä vuoksi neuvoston käsittely ajoittuu lainvalmisteluprosessin loppupäähän.¹¹ Arviointineuvoston tarkoituksena on toimia itsenäisenä ja riippumattomana arviointijana, jolloin neuvosto ei voi osallistua esitysten valmisteluun. Tämän vuoksi

11 Lainsäädännön arviointineuvostoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (1735/2015) asetusmuistiossa todetaan, että "valittu hallituksen esitys toimitetaan arviointineuvostolle mahdollisimman valmiina esitysluonnoksena."

arviointineuvosto on pidättäytynyt ministeriöiden konsultoinnista valmisteluvaiheessa, koska se saattaisi joutua myöhemmin arvioimaan omaa työtään. Samansuuntaiseen loppu-tulemaan on tullut myös talouspolitiikan arviointineuvosto omassa toiminnassaan, vaikka sen tehtävä ja tarkoitus eroavatkin lainsäädännön arviointineuvostosta.¹² Lainsäädännön arviointineuvoston tämänhetkiset resurssit eivät myöskään mahdollista ministeriöiden konsultointia. Arviointineuvosto on kuitenkin luonut tiiviit keskusteluyhteydet hallinnon kanssa (kts. edellinen luku), jolloin se voi välittää näkemyksiään vaikutusarvioinneista ja lainvalmistelusta yleisellä tasolla.

Arviointineuvoston resurssit ovat niukat, mutta se on silti neuvoston oman käsityksen mukaan toiminut aktiivisesti lainvalmistelun laadun edistäjänä. Neuvosto on onnistunut osoittamaan tarpeellisuutensa; se on osoittanut toistuvia ongelmakohtia vaikutusarvioinneissa ja pitänyt yllä lainvalmistelun laatua koskevaa keskustelua. Tämä on edellyttänyt neuvoston puheenjohtajalta, jäseniltä sekä sihteeristöltä aktiivista asioihin perehtymistä sekä vuorovaikutusta keskeisten sidosryhmien kanssa. Järjestelmä on kuitenkin henkilöresursseiltaan ohut, mikä tekee siitä haavoittuvasen. Henkilöresurssien ohuus on aiheuttanut ja aiheuttaa jatkossakin riskin neuvoston häiriöttömälle toiminnalle. Vaikutukset vuonna 2019 neuvoston toiminnalle ja RegWatchEuropen puheenjohtajuudelle voivat olla merkittävät, jos toinen arviointineuvos ei olisi syystä tai toisesta käytettävissä esimerkiksi muutaman viikon ajan.

Arviointineuvoston käytettävissä olevat resurssit eivät mahdollista nykyistä kovin paljon laajempaa työnkuvaa eikä esitysluonnosten käsittelymäärää. Lausuntojen kannanottojen yleistettävyyden ja valittujen esitysluonnosten monipuolisuuden vuoksi käsittelymäärän kasvattaminen ei ole välttämättä tarpeellista, koska lausunnoista on tarkoitus oppia yksittäistä tapausta laajemmin.

---

12 Talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja Roope Uusitalo arvio talouspolitiikan arviointineuvoston työtä ja mandaattia Kansantaloustieteen aikakauskirjassa seuraavasti: "Arviointineuvosto tekee lähtökohtaisesti jälkikäteisarviointia harjoitetun talouspolitiikan onnistumisesta eikä varsinaisesti pyri tekemään uusia esityksiä. Perussyynä tähän valintaan on valmistelun ja arvioinnin erottaminen. Jos arviointineuvosto tekisi uusia esityksiä ja jos nämä lopulta toteutuisivat, syntyisi helposti tilanne, jossa neuvosto päätyisi arvioimaan omia esityksiään. Raja on kuitenkin häilyvä." (Uusitalo: Kokemuksia talouspolitiikan arviointineuvostosta. Kansantaloustieteen aikakauskirja 3/2018.)

3.3 Neuvoston toiminnan arviointi ja suosituksia

Valtioneuvoston kanslia käynnisti vuonna 2017 VN TEAS¹³ -hankkeen arvioimaan arviointineuvoston työn vaikuttavuutta. Hankkeen toteutti Itä-Suomen yliopisto professori Anssi Keinäsen johdolla. Arvioinnin loppuraporttia ei ehditty julkaista ennen tämän raportin valmistumista, mutta loppuraportin luonnoksen¹⁴ perusteella lainsäädännön arviointineuvoston toimintaa arvioidaan melko myönteisesti. Raportin perusteella lainsäädännön arviointineuvosto on osoittanut tarpeellisuutensa lainvalmistelun kehittämisessä lyhyen olemassaolonsa aikana.

Luonnosraportista esitetään joitakin suosituksia lainsäädännön arviointineuvoston toiminnan kehittämiseksi:

- Arviointineuvoston tulisi ottaa aktiivisempi neuvontarooli suhteessa lainvalmistelijoihin sekä
- Aktiivisemmin tehdä yhteistyötä kansliapäälliköiden, keskeisen virkamiesjohdon ja poliittisten päätöksentekijöiden kanssa.
- Arviointineuvoston tulisi olla aktiivisempi aloitteiden tekemisessä lainvalmistelun laadun kehittämiseksi.
- Arviointineuvoston tehtäväkuvaa tulisi arvioida uudelleen suhteessa arviointineuvoston käytettävissä oleviin resursseihin.
- Arviointineuvoston asemasta tulisi säätää lainsäädäntötasolla.

Arviointineuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti tutkimushankkeen esiin nostamiin pyrkimyksiin edistää yhteistyötä ministeriöiden kanssa ja aktiivisempaan rooliin lainvalmistelun kehittäjänä. Kuten edellä on jo käynyt ilmi, arviointineuvosto on aktiivisessa vuorovaikutuksessa mm. hallinnon kanssa. Kaikkiin toiveisiin ei kuitenkaan voida vastata nykyisellä resursoinnilla. Vuosikatsauksen luvussa 5 käsitellään tarkemmin lainsäädännön arviointineuvoston muuta kuin lausuntojen antamiseen liittyvää toimintaa.

OECD:n (2018)¹⁵ julkaisussa Regulatory Policy Outlook 2018 käsitellään OECD:n tuoreita havaintoja ja suosituksia parempaan sääntelyyn liittyen. Vaikutusarvioinnin osalta OECD pitää tärkeänä keskittyä yhteiskunnallisesti merkittäviin hankkeisiin ja kohdistaa resurssit niihin. OECD:n havaintojen mukaan vaikutusarviointeja tekevät tahot kiinnittävät

13 Valtioneuvoston kanslian koordinoimalla valtioneuvoston yhteisellä selvitys- ja tutkimustoiminnalla (VN TEAS) tuotetaan tietoa päätöksenteon, tiedolla johtamisen ja toimintakäytäntöjen tueksi.

14 Lainsäädännön arviointineuvosto sihteeristö sai luonnosversion tutkimushankkeen tulosten yhteenvedosta ja suosituksista 5.3.2019.

15 OECD (2018), OECD Regulatory Policy Outlook 2018, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264303072-en>.

tyypillisesti eniten huomiota taloudellisiin vaikutuksiin, jolloin monet muut tärkeät vaikutukset, kuten yhteiskunnalliset vaikutukset, jäävät monesti liian vähälle huomioille. Eri vaihtoehtojen arviointia tavoitteeseen pääsemiseksi pidetään myös tärkeänä. OECD painottaa lisäksi kuulemisten läpinäkyvyyttä, hyvää kommunikaatiota ja osallistumista, jotta sidosryhmät kokevat tullessa otetuksi huomioon. Suomen osalta OECD kiinnittää huomiota arviointineuvoston resurssien vähäisyyteen.

Lainsäädännön arviointineuvosto on keskittynyt työssään keskimääräistä suurempiin hankkeisiin. Lainsäädäntöhankkeet ovat olleet esimerkiksi hallituksen kärkihankkeita tai muutoin neuvoston arvion mukaan yhteiskunnallisesti olennaisia. Arviointineuvostolla on holistinen arviointinäkökulma, jolloin taloudellisten vaikutusten lisäksi kiinnitetään huomiota viranomais- ja ympäristövaikutuksiin sekä yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, kuten esimerkiksi oikeusturvaan, sukupuolten yhdenvertaisuuteen tai palvelujen saatavuuteen. Arviointineuvosto on myös toistuvasti kiinnittänyt lausunnoissaan huomiota vaihtoehtojen puutteelliseen kuvaamiseen ja lausuntokierroksen asianmukaiseen huomioimiseen. OECD:n suositusten perusteella arviointineuvoston valitsemaa linjaa voidaan pitää oikeasuuntaisena.

Tuoreen tutkimuksen mukaan yritysvaikutuksia on arvioitu huomattavasti enemmän vuonna 2017 kuin neljä vuotta aiemmin, kun tarkastelun kohteena oli kaikki kyseisten vuosien hallituksen esitykset. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia oli arvioitu hallituksen esityksessä hiukan enemmän vuonna 2017 kuin vuonna 2013. Niiden osana kotitalousvaikutusten arviointi oli kuitenkin huomattavasti lisääntynyt vuoden 2013 tuloksiin verrattuna.¹⁶ On mahdollista, että lainsäädännön arviointi on edesauttanut yritys- ja kotitalousvaikutusarvioiden lisääntymistä. Kyseiset tulokset eivät kuitenkaan kerro mitään arvioiden laadusta. Samassa tutkimuksessa arvioitiin myös vaikutusarvioiden laatua laadullisin menetelmin. Tämän laatua koskevan tutkimusosion¹⁷ tulokset eivät ole empiirisesti yleistettävissä, mutta ne havainnollistavat tyypillisiä ongelmia. Esimerkiksi epävarmuustekijöitä on huonosti kirjattu. Tämä tulos tulee neuvoston omia havaintoja.

16 Vuoden 2013 hallituksen esityksissä mahdollisia yritysvaikutuksia tunnistettiin 33 prosentissa hallituksen esityksiä, kun vastaava prosenttiluku vuonna 2017 on 46. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusarviointien osalta vastaavat prosenttiluvut ovat 48 (vuosi 2017) ja 44 (vuosi 2013), ja niiden osana kotitalousvaikutusten arviointia koskevat prosenttiluvut ovat 30 (vuosi 2017) ja 13 (vuosi 2013). Lähde: Rantala, K. ym. (2019) Ihmisiin kohdistuvat vaikutusarviot hallituksen esityksissä: luokittelusta laatuun ja sen puutteisiin. Ilmestyy. HY: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimuksia.

17 Tarkastelussa oli viisi hallituksen esitystä, kukin eri hallinnonalalta. Tulosten mukaan määrälliset vaikutusarviot esitettiin hyvin tuloslähtöisesti avaamalla riittävästi arviointiprosesseja ja epävarmuustekijöitä, ja laadulliset arviot olivat hyvin pintapuolisia. Arvioiden esittämistavassa oli monia puutteita.

4 Havaintoja valmistelun kehittämiseksi

Lainsäädännön arviointineuvosto kiinnitti jo edellisessä vuosikatsauksessaan huomiota vaikutusarvioinnin heikkoon resursointiin. Arviointineuvoston käsityksen mukaan ministeriöiden lainvalmistelun resursointi eli taloustieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen osaamisen vahvistaminen on edelleen ajankohtaista. Tuore asiaa koskeva selvitys vahvistaa, että ekonomisteja on melko vähän valtionhallinnossa.¹⁸ Laskelmien perusteella valtionhallinnossa työskentelee tällä hetkellä 37 ekonomistia, joiden työpanosta voitaisiin käyttää vaikutusarvioiden tekemiseen. Valtiovarainministeriön vero-osastolla, joka selvityksen mukaan onnistuu suhteellisen hyvin taloudellisten vaikutusten arvioinnista, on töissä seitsemän ekonomistia keväällä 2018, jolloin jokaista ekonomistia kohden oli noin kolme hallituksen esitystä.

Arviointineuvoston lausunnoissa toistuvat pitkälti samat teemat, kuten vaihtoehtoisten keinojen selvittäminen, kustannusten ja hyötyjen mittaluokan arvioiminen ja kokonaiskäsityksen saaminen vaikutuksista. Toisaalta arviointineuvoston käsittelemien hallituksen esitysten joukossa on ollut joitakin esityksiä, joiden vaikutusarviot ovat olleet melko hyviä. Neuvoston käsityksen mukaan esitysluonnosten vaikutusarvioiden taso on jonkin verran noussut kolmen vuoden aikana, mutta asia vaatisi tarkempaa analyysiä.

Arviointineuvoston näkemyksen mukaan säädösehdotusten vaikutusarviointiohje antaa melko vähän ohjeistusta siihen, miten arviointeja tulisi tehdä. Saattaakin olla, että ohjeiden soveltamiseen tarvittaisiin lisäapua; kyse on empiirisistä menetelmistä ja vaikutussuhteiden hahmottamisesta, jotka vaativat tietotaitoa. Ekonomistien ja yhteiskuntatieteilijöiden lisääminen hallinnossa voisi auttaa parantamaan vaikutusarvioiden laatua. Arviointineuvoston käsityksen mukaan vaikutusarviointien tärkeys tiedostetaan hallinnossa yhä paremmin, mutta resurssi- ja aikapula näyttää kuitenkin vaikeuttavan hallituksen esitysluonnosten valmistelua. Lainvalmistelun johtamiseen tulisi tämän vuoksi kiinnittää huomiota.

---

18 Tuulia Hakola-Uusitalo et al. on tehnyt laskelmia ekonomistien määrästä talouspolitiikan valmistelussa Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta (Palkeet) saamansa anonymisoidun aineiston avulla. Hakola-Uusitalo, T. & Björk A.: Ekonomistit ja talouspolitiikan valmistelu. Kansantaloustieteen aikakauskirja 4/2018.

Vahvalla poliittisella ohjauksella on taipumus heikentää vaikutusarvioinnin laatua, mikä on ollut pitkään tiedossa¹⁹. Kuten esipuheessa tuli ilmi, arviointineuvosto on joutunut kiinnittämään huomiota poliittisen valmistelun ja virkavalmistelun eron sekoittumiseen. Jos poliittiset toimijat ottavat itselleen virkavalmisteluun kuuluvia asioita, eli päättävät keinoista tavoitteiden sijaan, he sitovat valmistelua siten, että edellytykset vaihtoehtoisten ratkaisukeinojen ja niiden vaikutusten monipuoliseen arviointiin heikkenevät.

OECD (2018) katsoo, että lait ja sääntelyn kokonaisuus ovat olennaisia työkaluja hyvinvoinnin ja talouskasvun edistämiseksi. Sääntelypolitiikka voi yhtenä osatekijänä edesauttaa investointeja, talouskasvua ja innovaatioita. Sääntelyn tarkoituksena on tuottaa yhteiskunnalle hyötyjä, mutta sillä on myös hintansa. Tämän vuoksi OECD korostaa hyvien sääntelykäytäntöjen merkitystä, vakaita lakeja ja sääntelyä. Lainsäädännön arviointineuvosto katsoo, että myös Suomessa tulee seurata tiiviisti OECD:n suosituksia hyvistä sääntelykäytännöistä.

Valtioneuvoston kanslia on asettanut valmisteluryhmän, jonka tarkoituksena on tehdä ehdotukset valtioneuvoston lainsäädäntötyön yhteensovittamisen ja suunnitelmallisuuden kehittämiseksi sekä valmistelun laadun parantamiseksi.²⁰ Hankkeen ehdotukset kohdistuvat seuraaviin asioihin:

- Valtioneuvoston strategista johtamista parantavan pitkäjänteisen lainsäädäntösuunnittelun varmistaminen (hallituskauden ja istunto-kausittaiset lainsäädäntösuunnitelmat)
- Hallitusohjelman avainuudistuksia tukevan valtioneuvoston lainvalmistelun henkilöresurssin vahvistaminen (valtioneuvoston yhteinen lainvalmisteluresurssi)
- Säädösvalmistelun osaamista kehittävän perus-, jatko- ja erikoistumiskoulutuksen vahvistaminen (säädösvalmistelun koulutuksen järjestämismalli)
- Säädösvalmistelua tehostavan digitaalisen työalustan kehittäminen ja valmistelun tietovarantojen saatavuuden automatisointi (säädösvalmistelijan digitaalinen työpöytä)

Valmisteluryhmän puheenjohtaja on kansliapäällikkö Pekka Timonen oikeusministeriöstä ja varapuheenjohtaja alivaltiosihteeri Timo Lankinen valtioneuvoston kansliasta. Tavoitteena on, että toimenpiteitä lainvalmistelun uudistamiseksi olisi toteutettavissa seuraavan hallituskauden alkaessa.

19 Poliittisen ohjauksen vaikutusta vaikutusten arviointiin on analysoitu mm. seuraavissa julkaisuissa: Rantala K. (2011) Lainvalmistelun laatu hallituksen kärkihankkeissa. Helsinki: OPTL:n tutkimuksia 255, esim. s. 187; Slant ym. (2013) Vaikuttavaa vaikutusarviointia? Helsinki: OPTL:n tutkimustiedonantoja 125, s. 23–29.

20 Asiasta on tietoa valtioneuvoston nettisivuilla: https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/valmisteluryhma-lainsaadantotyön-kehittämiseksi-asetettu.

Arviointineuvosto pitää edellä mainittua hanketta sekä hallituksen esityksen laatimisohjoiden päivittämistä myönteisinä askeleina lainvalmistelun kehittämiseksi valtioneuvoston tasolla. Etenkin lainvalmistelun henkilöresurssien vahvistamista avainuudistuksissa ja koulutuksen parantamista voidaan pitää tervetulleina.

Seuraavassa kappaleessa kuvataan arviointineuvoston toimenpiteitä lainvalmistelun kehittämiseksi siltä osin kuin ne koskevat vuoden 2019 toimintaa. Kehittämiskohteet koskevat lainsäädännön jälkiarviointia, hallituksen esitysten laatimisohjetta ja EU-pilotin suunnittelua.

5 Kertomusvuoden jälkeiset tapahtumat (2019)

OECD:n (2018) havaintojen mukaan systemaattinen menettely lakien ja sääntelyn toimituuden arvioimiseksi ovat puutteellisia OECD-maissa, eli hallituksentasoiset rakenteet ja prosessit jälkiseurannasta uupuvat. Lain voimaantulon jälkeen jää usein epäselväksi, ovatko lait ja sääntelykokonaisuus saavuttaneet niille asetetut tavoitteensa.

Lainsäädännön arviointineuvosto teki maaliskuussa 2019 aloitteen valtioneuvostotasaisen jälkiarviointijärjestelmän rakentamiseksi. Aloitteen tarkoituksena on kiinnittää huomiota OECD:nkin esiin nostamaan ongelmaan systemaattisen seurantajärjestelmän puutteesta. Samalla arviointineuvosto otti uuden välineen eli aloitteen käyttöönsä lainvalmistelun kehittämiseksi. Arviointineuvosto katsoo, että jälkiarviointijärjestelmän rakentamisessa ei tulisi kuitenkaan liiaksi hätiköidä. Osaaminen ja resursointi tulee varmistaa, jotta järjestelmän avulla voitaisiin mahdollisimman hyvin oppia jo tehtyjen sääntelyhankkeiden tuloksista.

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi tammikuussa 2019 lausunnon luonnoksesta hallituksen esityksen laatimisoikeiksi. Arviointineuvosto kiinnitti lausunnossaan huomiota mm. siihen, että ohjeet jäivät osittain melko yleiselle tasolle. Lisäksi lausunnossa tuotiin esille, että ohjeistuksen luonnoksessa vaikutusarvioita käsitellään useassa kohdassa ikään kuin ne olisivat varmuudella selvitettävissä. Näin ilmaistaan siitä huolimatta, että luonnoksessa korostetaan myös arviointiin liittyvien epävarmuuksien esiin tuomista. Tulevaisuutta ei voi tietää ennalta, joten lainvalmistelussa tarkoitus on nimenomaan arvioida ehdotetun sääntelyn mahdollisia vaikutuksia. Muotoilut, jotka käsittävät vaikutukset varmana tietona, voivat johtaa epätarkoituksenmukaisiin vaikutusarvioihin heikentäen niiden laatua.

Lausunnossa luonnoksesta hallituksen esityksen laatimisoikeiksi arviointineuvosto kiinnitti huomiota myös siihen, että kirjaus toimeenpanon huomioidusta jäi liian yleiselle tasolle. Toimeenpanoon liittyvät kysymykset olisi arviointineuvoston mukaan syytä käydä konkreettisesti läpi lainvalmistelussa, ja keskeiset huomiot olisi hyvä kirjata hallituksen esityksiin. Kyse ei ole vain tukitoimien suunnittelusta valmistelulle sääntelylle, vaan

toimeenpanon realiteetit tulisi huomioida jo lainvalmistelussa, jotta sääntelyllä ei aiheuteta turhaa sääntelytaakkaa tai käytäntöihin nähden epärealistista sääntelyä²¹.

EU-pohjainen sääntely muodostaa merkittävän osan Suomen lainsäädännöstä. Tämän vuoksi EU-pohjaisen sääntelyn vaikutusarviointiin tulisi kiinnittää enenevästi huomiota. Yleisesti jaettu käsitys on, että lainvalmistelijoilla on hyvin tiukka aikataulu informoida eduskuntaa EU:n komission antaessa lainsäädäntöesityksensä. Vaikutusarviot voivat jäädä hyvin yleiselle tasolle, ellei niitä ole mietitty jo etukäteen ennen esityksen antamista. Neuvottelujen edetessä vaikutusarvioita voidaan toki täydentää U-jatkokirjeissä.

EU-sääntelyn neuvotteluprosessi saattaa tuottaa odottamattomia lopputuloksia, jolloin vaikutusarviointien tekeminen on hyvin haasteellista. Sen sijaan, että arvioitaisiin jonkin yksittäisen päätöksen vaikutuksia, joudutaan vaikutuksia arvioimaan hyvin laajalla skaalalla lopputuloksesta riippuen. Arviointineuvoston kokemusten mukaan hallituksen esityksistä jää toisinaan epäselvä käsitys, jättääkö esitys kansallista liikkumavaraa täytäntöönpanossa, ja miten kansallinen liikkumavara käytetään. Esityksissä ei myöskään aina perustella EU-säädöksen vähimmäistason ylittävän sääntelyn esittämistä. Mahdolliset tiedot muiden maiden suunnitelmista täytäntöönpanosta ja käytännöistä olisivat usein kiinnostavia, mutta niitä ei ole aina mahdollista saada.

Arviointineuvosto on kiinnittänyt huomiota siihen, että kansallisella tasolla pitäisi olla riittävästi aikaa arvioida EU-pohjaisen sääntelyn vaikutuksia. Arviointineuvosto on nostanut tämän asian esille myös RegWatchEuropessa ja tapaamisissa EU-instituutioiden kanssa. Asiaa pidetään esillä etenkin vuonna 2019, jolloin Suomi on RegWatchEuropen puheenjohtaja. Lisäksi arviointineuvosto suunnittelee pilotin tekemistä uudesta EU-lainsäädäntöhankkeesta, kun uusi komissio aloittaa työnsä. Pilotin tarkoituksena on arvioida mahdollisuuksien mukaan kansallista vaikutusarviointia ja koko prosessia laajemmin; miten arviointineuvosto voisi yleisellä tasolla tukea sitä, että EU-sääntelyn kansallisista vaikutuksista saataisiin parempi käsitys. Pilotin suunnittelu on alkanut keväällä 2019.

---

21 Yrityksille suunnatun kyselyn mukaan yritysten edustajat kokevat viranomaisten vaihtelevat ja arvaamattomat toimeenpanokäytännöt usein uutta sääntelyä raskaammaksi edellyttäen, että sääntely on selkeää. (Lähde: Uusikylä P. ym. (2018) Yritysten näkemyksiä sääntelytaakasta: kyselyn tuloksia. Teoksessa K. Rantala ym. (toim.) Sääntelytaakan arviointi ja vähentäminen. Valtioneuvoston kanslian julkaisu 27/2018.) Toimeenpanon huomioinnista on suosituksia kyseisessä julkaisussa, s. 134. Lainsäädännön jälkiarvioinneissa sääntelyn toimeenpanossa on havaittu merkittäviä puutteita liittyen esimerkiksi tietojärjestelmiin ja viranomaisten toimintakulttuuriin; ongelmat ovat heikentäneet lakien edellytyksiä toimia tarkoituksenmukaisesti, joskin ongelmia on ollut myös sääntelyn sisällössä suhteessa realiteetteihin. (Esim. Rantala K. ym. (2008) Kaltevilla pinnalla – perheen sisäisen lähestymiskiellon arviointitutkimus. Helsinki: OPTL:n tutkimuksia 239; Liimatainen A. ym. (2017) Porkkanaa ja keppiä – Rangaistusajan suunnitelmat osana vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa. HY: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimuksia 14/2017.)

Liite 1 Puheenjohtaja Leila Kostiaisen tapaamiset ja toiminnan esittelyt

Pvm	Nimi	Organisaatio	
9.1.2018	Johtaja Meeri Haataja	OP	Muu taho
23.1.2018	Asiantuntijat	Suomen Pankki	Viranomainen
26.1.2018	Lautakunnan jäsen Nils Björkstén	Sääntelyntarkastelulautakunta, RSB	Muu taho
29.1.2018	Johtaja Lauri Korkea-aho	Attendo	Etujärjestö
30.1.2018	Johtaja Markus Sovala, johtaja Timo Aronkyrö	Uudenmaan liitto	Muu taho
15.2.2018	Valtiosihteeri Jari Partanen	Liikenne- ja viestintäministeriö	Ministeriö
19.2.2018	Johtaja Antti Kivelä	Sitra	Muu taho
21.2.2018	Kansanedustaja Jaana Laitinen-Pesola	Eduskunta	Muu taho
8.3.2017	Kieliasianneuvos Corinna Tammenmaa, ylitarkastaja Vava Lunabba, ylitarkastaja Maria Soininen	Oikeusministeriö	Ministeriö
12.3.2018	Johtaja Annika Rönni-Sällinen	SAK	Etujärjestö
13.3.2018	Oikeuskansleri Tuomas Pöysti, osastopäällikkö Maija Salo	Oikeuskanslerinvirasto	Viranomainen
20.3.2018	Erityisavustaja Anssi Kujala	Valtiovarainministeriö	Ministeriö
26.3.2018	Neuvoston toiminnan esittely	Komission Suomen edustusto	Muu taho
27.3.2018	Neuvoston toiminnan esittely liettualaiselle delegaatiolla	Valtioneuvoston kanslia	Ministeriö
28.3.2018	Osastopäällikkö Kirsi Varhila	Sosiaali- ja terveysministeriö	Ministeriö
11.4.2018	Neuvoston toiminnan esittely	Sosiaali- ja terveysministeriö	Ministeriö
20.4.2018	Varapuhemies Tuula Haatainen	Eduskunta	
23.4.2018	Johtaja Kirsi Sillanpää	Tehy	Etujärjestö
26.4.2018	Johtaja Tuire Santamäki-Vuori	Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos	Viranomainen
2.5.2018	Ministeri Anne Berner	Liikenne- ja viestintäministeriö	Ministeriö
4.5.2018	Valtiosihteeri Samuli Virtanen	Valtioneuvoston kanslia	Ministeriö
8.5.2018	Lausunnon esittely valtionvarainvaliokunnalle	Eduskunta	
9.5.2018	Puheenjohtaja Mikkel Näkkäläjärvi	Sosiaalidemokraattiset nuoret	Muu taho
15.5.2018	Johtaja Eija Hietanen	SAK	Etujärjestö
15.5.2018	Kansliapäällikkö Martti Hetemäki	Valtiovarainministeriö	Ministeriö
23.5.2018	Valtiosihteeri Paula Lehtomäki	Valtioneuvoston kanslia	Ministeriö
6.6.2018	Tuloksellisuustarkastusneuvost Matti Mattila	Valtiontalouden tarkastusvirasto	Viranomainen
12.-13.6.2018	Osallistuminen Naantali24 -tapahtumaan		Muu taho
26.6.2018	Kansliapäällikkö Pekka Timonen	Oikeusministeriö	Ministeriö
3.7.2018	Arviointineuvoston toiminnan esittely romanialaiselle delegaatiolla	Valtioneuvoston kanslia	Ministeriö
6.7.2018	Johtaja Hannu Jouhki	SAK	Etujärjestö

Pvm	Nimi	Organisaatio	
20.8.2018	Neuvoston toiminnan esittely kansliapäällikkökokouksessa	Valtioneuvoston kanslia	Ministeriö
21.8.2018	Johtava asiantuntija Kaisa Lähteenmäki-Smith, tutkija Petri Uusikylä	Sitra	Muu tah
22.8.2018	Varapuheenjohtaja Heli Puura	Teollisuusliitto	Etujärjestö
18.9.2018	Oikeusministeriön johto	Oikeusministeriö	Ministeriö
19.9.2018	Erityisavustaja Anssi Kujala	Valtiovarainministeriö	Ministeriö
24.9.2018	Arviointineuvoston toiminnan esittely	Suomalainen Lakimiesyhdistys	Etujärjestö
9.10.2018	Oikeuskansleri Tuomas Pöysti, apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen, osastopäällikkö Maija Salo	Oikeuskanslerinvirasto	Viranomainen
15.10.2018	Arviointineuvoston toiminnan esittely jordanialaiselle delegaatiolle	Eduskunta	
	STTK palveluryhmä	STTK	Etujärjestö
18.10.2018	MEP Heidi Hautala	Euroopan parlamentti	
	Apulaispääsihteeri Katja Lehto-Komulainen	ETUC	Etujärjestö
31.10.2018	Arviointineuvoston toiminnan esittely Maailmanpankin tilaisuudessa	Romania	Muu tah

Liite 2 Lainsäädännön arviointineuvoston sihteeristön osallistuminen hallinnolle suunnattuihin toiminnan esittelyihin, keskusteluihin ja tapaamisiin (osa yhdessä neuvoston puheenjohtajiston kanssa)

- Lainsäädännön arviointineuvoston toiminnan esittely lainvalmistelun kehittämisryhmän kokouksessa 23.1.2018.
- Arviointineuvoston toiminnan ja havaintojen esittely lainvalmistelusta HAUS:n lainvalmistelukurssilla 2.2.2018.
- Keskustelu sisäministeriön asiantuntijoiden kanssa arviointineuvostosta 9.2.2018.
- Tapaaminen sosiaali- ja terveysministeriön lainvalmistelijoiden kanssa yhdessä arviointineuvoston puheenjohtajan kanssa 11.4.2018.
- Tapaaminen työelinkeinoministeriön erityisasiantuntija Erno Mähösen ja kehittämisspällikkö Henriikki Oravaisen kanssa 20.4.2018.
- Arviointineuvoston vuosikatsauksen 2017 esittely lainvalmistelijoiden aamukahvittelaisuudessa 20.6.2018.
- Arviointineuvoston toiminnan ja havaintojen esittely lainvalmistelusta lainvalmistelukoulussa 27.8.2018.
- Arviointineuvoston toiminnan ja havaintojen esittely lainvalmistelusta HAUS:n lainvalmistelukurssilla 13.9.2018.
- Keskustelu oikeusministeriön johdon kanssa yhdessä arviointineuvoston puheenjohtajiston kanssa 18.9.2018.
- Arviointineuvoston havaintojen esittely vaikutusarvioinnista JOVA-koulutuksessa 7.11.2018.
- Keskustelu pääsihteerin Annika Lindblomin ja erityisasiantuntija Sami Rinteen kanssa kestävästä kehityksestä ja vaikutusarvioista 26.11.2018.
- Keskustelu sosiaaliturvauudistusta koskevasta hankkeesta projektispällikkö Liisa Heinämäen projektiryhmän kanssa 19.12.2018.
- Keskustelu ja tiedonvaihto paremmasta sääntelystä EU-tasolla ministeriöiden paremman sääntelyn asiantuntijoiden kanssa 20.12.2018.

Liite 3 Arviointineuvoston sihteeristön tapaamiset ja keskustelut sidosryhmien (osa yhdessä arviointineuvoston kanssa) kanssa

- Haastatteluun osallistuminen Itä-Suomen yliopiston tutkimushankkeessa, jossa arvioidaan lainsäädännön arviointineuvoston toimintaa 22.3.2018.
- Osallistuminen laadukas EU-lainsäädäntö keskustelutilaisuuteen. Euroopan komission Suomen edustusto 26.3.2016.
- Keskustelutilaisuus liettualaisen delegaation kanssa arviointineuvoston toiminnasta 27.3.2018 yhdessä arviointineuvoston puheenjohtajan kanssa.
- Asiantuntijakuuleminen perustuslakivaliokunnassa soten valinnanvapauteen liittyen 10.4.2018.
- Keskustelu Sitran edustajien (johtava asiantuntija Kaisa Lähtenmäki-Smithin, vanhempi neuvostonantaja Jouni Backmanin ja projektijohtaja Petri Virtasen) kanssa Sitran aloitteesta valtioneuvoston uudistamiseksi 24.4.2018.
- Tapaaminen kuluttaja- ja kilpailuviraston asiantuntijoiden kanssa 4.5.2018.
- Arviointineuvoston puheenjohtajiston ja sihteeristön keskustelu oikeuskanslerin viraston johdon kanssa 9.10.2018.
- Osallistuminen Better Regulation Network seminaariin Helsingissä 12.10.2018.
- Osallistuminen arviointineuvoston toimintaa koskevaan kutsuseminaariin 23.11.2018.

Liite 4 Arviointineuvoston ja sihteeristön RegWatchEuropen toimintaan liittyvät kansainväliset tapaamiset ja kokoukset

- Neuvoston sihteeristön edustaja osallistui Saksan Normenkontrollratin järjestämään Cost synopsis seminaarin Berliinissä 12.3.2018.
- Neuvoston puheenjohtaja ja sihteeristö osallistuivat OECD/RPC kokoukseen Pariisissa 9.-10.4.2018.
- Arviointineuvoston puheenjohtajisto, sihteeristö ja pysyvä asiantuntija tutustuivat opintomatkalla OECD:n toimintaan 17.-18.5.2018.
- Arviointineuvoston puheenjohtaja ja sihteeristön edustaja osallistuivat RegWatchEuropen johtokunnan kokoukseen Tukholmassa 4.-5.6.2018.
- Arviointineuvoston puheenjohtaja ja sihteeristön edustaja osallistuivat Regulatory Scrutiny Boardin konferenssiin 15.6.2018.
- Arviointineuvoston sihteeristö isännöi pohjoismaista sihteeristöjen tapaamista Helsingissä 28.8.2018.
- Arviointineuvoston sihteeristö osallistui RegWatchEuropen sihteeristötason kokoukseen Tukholmassa 31.8.2018.
- Neuvoston puheenjohtaja ja sihteeristön edustaja osallistuivat OECD/RPC kokoukseen Pariisissa 28.-29.11.2018.
- Neuvoston puheenjohtaja ja sihteeristö osallistuivat RegWatchEuropen johtokunnan kokoukseen Tukholmassa 4.12.2018.
- Neuvoston puheenjohtaja tapasi yhdessä RegWatchEuropen puheenjohtajien kanssa Itävallan Coreper I edustajan 10.12.2018.

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
p. 0295 16001
info@vnk.fi
vnk.fi/julkaisut

ISSN PDF 2490-1164
ISSN Nid. 2490-0796
ISBN PDF 978-952-287-706-2
ISBN Nid. 978-952-287-707-9